

Perspective ale integrării europene în viziunea filosofilor români*

Svetlana COANDĂ

Notorii filosofi români au expus idei importante cu referire la perspectivele integrării europene a țării lor, idei ce-și păstrează actualitatea. În sec. al XIX-lea, problema integrării europene i-a preocupat, îndeosebi, pe B.P. Hașdeu, T. Maiorescu, M. Eminescu, A.D. Xenopol, V. Conta etc., care, în căutarea căilor de edificare a unei societăți moderne în România, de integrare cât mai adecvată a dezvoltării țării lor în fluxul valorilor europene, menționau că o atare integrare se poate realiza prin intermediul dezvoltării economiei și culturii, a promovării tradițiilor și creației fiecărui popor în parte. În sec. al XX-lea, idei cu referire la integrarea europeană, în special, integrarea prin cultură, prin filosofie, au fost exprimate de C. Rădulescu-Motru, M. Eliade, C. Noica ș.a. Astfel, Constantin Rădulescu-Motru menționa necesitatea cunoașterii filosofiei europene, fapt ce ar contribui la un dialog fertil al culturilor, ar deschide perspective pentru integrarea filosofiei române în circuitul valorilor filosofice europene. În acest scop, el a fondat și a editat, între anii 1919 și 1928, revista *Ideea europeană*, revistă de cultură ce își propunea, în calitate de obiectiv prioritar, misiunea de a informa publicul românesc „asupra curentelor de idei și transformări sociale din Europa, interpretând, totodată, cu obiectivitate, pe cele de pe cuprinsul românesc”. Mircea Eliade, de asemenea, menționa că ne vom integra în Europa prin spiritualitatea neamului nostru, prin cultura populară și cultura savantă, specificând: așa cum vechea Heladă a supraviețuit prin Homer, Eshil, Platon, neamul românesc va supraviețui prin „spiritul făptuitor”, prin D. Cantemir, M. Eminescu, B.P. Hașdeu, N. Iorga, V. Pârvan, L. Blaga ș.a. Și Constantin Noica era sigur că, în pofida năzuințelor de uniformizare și unificare, ce persistă în epoca noastră, cultura europeană, în linii mari, susține păstrarea specificului, a particularităților culturii și limbii fiecărui popor. C. Noica a depus un efort considerabil pentru a releva virtuțile filosofice ale limbii

* Acest studiu a fost elaborat în cadrul proiectului „Abordarea epistemologică a dezvoltării personale și a educației pentru societate: de la strategiile transdisciplinare la finalitățile pragmatice ale societății actuale din Republica Moldova”, cifrul 20.80009.1606.08.

române și a elabora o rostire filosofică românească, fiind convins că „nu poți gândi și nu poți face filosofie mare în limba ta, folosind cuvintele altora”. În lucrarea *Modelul cultural european*, C. Noica descrie cultura europeană, în cadrul căreia s-a dezvoltat și cultura românească, ca „modelul deplin al culturii”, „arhetipul oricăror altor culturi”, susceptibilă de a da prioritate valorilor spiritului, de a promova constant noul și de a fi deschisă către alte culturi. Exponent al culturii europene este „omul deplin” – cetățeanul liber, responsabil, deschis cunoașterii și comunicării, capabil să-și asume anumite riscuri și inițiative în diferite domenii de activitate. Așadar, perspectivele integrării europene au prezentat un mare interes pentru gânditorii români, ei concepând integrarea europeană, în primul rând, ca o integrare prin cultură, prin spiritualitate.